

„Primorec“ izbaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tuje države več poštni stroški. „Soča“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 4 gld. 40 kr. — Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 9

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačujejo se: za šesterostopno petivrstno enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamične številke se prodajajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

„Primorec“

bo izhajal odslej vsak drugi torek o poldne v obliki današnje številke (8 takih strani). Toda naročniki „Soče“ ga ne bodo dobivali kot prilogo, kakor doslej, kajti z novim letom bo tudi „Soča“ za celo tretjino večja, kakor kaže s „Primorcem“ skupno tiskana priloga.

„Primorec“ bo namenjen v prvi vrsti manj premožnemu ljudstvu, ki si ne more naročiti „Soče“. Prinašal bo pa iz dveh števil „Soče“, ki izideta umes, vse važnejše domače in razne novice; poleg tega pa bo prinašal razne novice, namenjene bolj preprostemu narodu v pouk in zabavo, in bo beležil take važnejše dogodke, ki se pripetijo od petka do torka.

Zategadal bo „Primorec“ zanimiv listič tudi za „Sočine“ naročnike. S „Primorcem“ — ako si ga posebe naročijo — dobijo vsak drugi teden po dve številki, eno v torek, drugo v petek (oziroma dan pozneje na deželi.) Ako dobijo v „Primorčevih“ številki tudi mnogo sestavkov, katere so so že čitali v „Soči“, naj bi jih to ne motilo, marveč oddajali naj bi „Primorca“, ko so prečitali novo berilo, kakemu manj premožnemu sosedu, ki jim bo zanj hvaležen. — Zato vabimo tudi imovitejše naročnike, naj bi si poleg „Soče“ naročali tudi „Primorca“, ker takó bodo pomagali lističu na noge. Doslej nam je listič delal zgubo in to celo precej občutno.

To številko smo poslali raznim bolj znanim gospodom po več izliskov; prosimo, da jih blagovolijo razdeliti med svoje znance in sosede ter vspodbujati jih, da bi se naročili.

Naročnina za celo leto znaša

le 80 kr.

To je pač takó nizka cena, da ceneje ni mogoče zahtevati; zato se izplačajo vsi stroški le pri velikem številu naročnikov. Priporočamo se zategadel vsem svojim prijateljem, da bi blagovolili pridobivati nam novih naročnikov,

V tej nadi pričakujemo novo leto, a tudi svojim čitateljem voščimo, da bi jim bilo l. 1895. srečno in veselo.

Bog in narod!
Uredništvo in upravnništvo.

Predrznost čez vse meje.

Neverjetno, a resnično novico naznanjamo danes svojim čitateljem in ta novica mora razdražiti do kosti vsakega še takó mlačnega Slovenca. Čujte, ljubi rojaki, čujte zlasti vi, ki se pravdate s pomočjo goriskih odvetnikov, čujte, kaj snujejo in kujejo ti ljudje!

V nedeljo 23. t. m. ob 10. uri predpoldne se bo vršilo odvetniško zborovanje v magistratni dvorani („gliha vkup striha!“), da zbrani odvetniki v deželi protestujejo „contro la propagazione dell'uso

della lingua slovena presso le i. r. Autorità giudiziarie“ (proti razširjevanju slovenščine pri c. kr. sodnih uradih.)

Goriški odvetniki torej, ki se redijo in živijo največ od slovenskih žuljev, hočejo zdaj za zahvalo posnemati istrske rogovileže, hočejo ustreči irredentovskim kričačem na obeh straneh Idrije in izreči svojo „mogočno“ (!!) besedo proti rabi slovenščine pri c. kr. sodiščih. To je predrznost, ki presega vse meje! Ali zapomnimo si jo, ljubi Slovenci, da bomo mogli dati složni in edini tem gospodom tak odgovor, kakoršen edino zasluži njih do skrajno mogoče skrajnosti zabredla fanatična zaslepljenost, prezirljivost in razžaljivost nasproti ogromni slovenski večini prebivalstva te dežele. Dokazimo tem gospodom, da mi se ubogo malo brigamo za njih proteste v rečeh, kjer sploh ničesa govoriti nimajo! Uradovanje pri sodiščih je načelno že davno določeno, saj že naravna pravica terja, da s Slovenci poslujejo uradi na slovenskih tleh le v slovenskem jeziku. Pa tudi v državnih temeljnih zakonih je vse to določeno.

In čujte, ljubi Slovenci, zdaj se hočejo oglasiti ljudje, katerim dan na dan polnimo žepce, da protestujejo proti pravici, katero nam zagotavljajo božji, naravni in tudi državni zakoni. Ali ni to predrznost, ki zasluži ..... (tu naj vsakdo sam dostavi, kaj zasluži taka brezobraznost...)

Toda mi Slovenci na Goriškem se lahko zakrohočemo in z zaničljivim smehom zavrnemo to sovražno rovanje goriskih odvetnikov, kajti 135.000 Slovencev, složnih in edinih, bo vendar imelo veljavnišo besedo v tem, kaj je njim prav, nego kakih 25 laških in židovskih odvetnikov, ki bi morali po večini bosonogi zapustiti deželo, da ni slovenskih grošev.

Laška predrznost je dosegla s tem činom vrhunec — našega potrpljenja. Zato nam bo storiti primerne korake, da sijajno in odločno zavrnemo drzne umeševalce v naše narodne pravice. Zato je zdaj prišel čas, da naši občinski zastopi odločno protestujejo proti sklepu — ako bo sprejet — odvetniške zbornice goriske, ki je preseglala svoj delokrog, in naj zahtevajo popolno spoštovanje slovenskega jezika v vseh c. kr. uradih.

Mi objavimo imena vseh tistih odvetnikov, ki bodo glásovali proti rabi slovenščine pri sodiščih. Naravno je, da taki odvetniki ne marajo videti Slovencev v svojih pisarnah, zato jih odslej ne bo treba več nadlegovati. Upamo, da se jim izpolni ta želja; da se to prav gotovo zgodi, se osnuje poseben agitacijski odbor, ki bo imel v vsaki vasi svoje zaupne možé.

Slovenskim strankam pa tudi nikakor ne bo treba, nadlegovati te ljudi z neprijetno jim slovenščino, kajti v l. 1895. se naselita v Gorici prav gotovo še dva slovenska odvetnika.

To zborovanje odvetnikov je sklical odvetniški odbor, ki je sestavil tudi

spomenico proti rabi slovenskega jezika v sodnih uradih. — To je malo čudno! V tem odboru sedita tudi moža, ki živita izključno od Slovencev in ki pošiljata strankam račune v slovenskem jeziku. Ali sta takó brez upliva v odboru?! Ali sta storila svojo dolžnost? Vederemo!

Ko je bilo enako zborovanje v Trstu, udeležili so se ga vsi slovenski in hrvaški odvetniki ter s pogumno zgovornostjo žigosali Slovanom sovražno rovanje tržaških in istrskih odvetnikov. Zdaj je čas, da tudi slovenski odvetniki v Gorici storijo svojo narodno dolžnost. Nam Slovincem je sicer ubogo malo do tega, kakošen bode sklep tega zborovanja, ali tem ljudem je treba povedati v brk in brez uljudnostnih fraz, kar jim tiče.

Torej boj na vsej črti! Rojaki, sprejmite ga in izbojujmo s skrajno brezobzirnostjo do konca!

Goriške novice.

Deželni zbor goriski je sklican k prvi seji na dan 27. t. m. Ustanové se odseki in potem se zborovanje odloži na prve dni po novem letu. To zborovanje utegne postati zanimivo. Bomo pač videli in po tem sodili.

„**Goriški Sokol**“ je dobil svojega prijatelja in dobrotnika tudi na oddaljenem — Bolškem. Znani rodoljub je od tamkaj namreč izročil našemu uredniku in starosti odlično svoto 15 gld. za telovadno orodje. Dobrotnik noče biti imenovan. Presrečna mu hvala. Dal Bog obilo posnemovalcev, da bi se moglo to prekoristno društvo razviti takó, kakor zahteva sedanji napredek slovenskega življa v Gorici.

Zares ali „zašpas“ — Po mestu kroži govoricica v najrazličnejših kombinacijah, da s slovenskimi šolami v Gorici ne bo nič, češ, da za to je že poskrbel naš illustrissimo podesta, ko je bil zadnjič na sprehodu na Dunaju. Dobil je bajé trdne obljube pri gospodih ministrih, da upravno sodišče že dobi kak formalni pogrešek, vsled katerega potem razveljavi ukaz deželnega šolskega sveta, potrjenega od ministerstva. Sam presvetli cesar je jako milostljivo sprejel gospoda župana, pripovedujejo dalje, in ponudil mu je celo naslanjač, da se je vsedel, dočim veliko imenitniše glave stojé opravljajo svoje avdijence. In pred najvišjim tronom je dr. Venuti vroče zagovarjal nedotakljivo italijansko last goriskega mesta. — Koliko je resnice na vsem tem, seveda ne vemo. Nam se zdi, da take govoricice se trosijo namenoma, da goriski laški davkoplačevalci ne bodo mrmrjali vsled slanege računa, kateri je predložila mestna deputacija, ki je šla na Dunaj zabavat se. Paga pantalon!

Naša trobojnica. — Na Trnovem pri Gorici je bilo posvečeno v nedeljo novo šolsko poslopje. — Neki lahon, ki je našel dober kos krulja v slovenskem Solkanu, je raztrbil po svetu strahovito novico, da ob

tej priliki je bilo okrašeno to poslopje — strah in groza! — z ruskimi trobojnicami, z zvonika pa so plapolale tudi papeževe zastave. To je zares strašno! Čudno, da niso takoj brzjavili na Dunaj njegovi prevzvišenosti gospodu grofu Francu Coronini-ju, naj nemudoma interpeluje ministre ter jih opozori, da na trnovski planoti straši poleg pravih kosmatincev tudi severni medved s „knuto“ za pasom in „wutki“ (vodko-žganje) ob strani. — Ali šalo na stran! Irredentovci smrtno sovražijo vse, kar je naše, torej tudi našo krasno trobojnico, za katero gredo Slovenci v boj do zadnje kaplje krvi. Ali zapomnijo naj si, da kdor ne spoštuje naše trobojnice, ne spoštuje nas; a kdor nas ne spoštuje, je naš sovražnik. Kdor je pa naš sovražnik, naj pričakuje od strani slovenskega naroda najodločniši odpor. To velja v obče, toliko bolj pa za goriške lahone.

Osebnosti. Gospod Fran Furlani, c. kr. poštni kontrolor v Gorici (vodja pošte na kolodvoru), je postal višji kontrolor pri c. kr. avstro-ogerskem poslaniškem poštne uradu v Carigradu. Svojemu rojaku sicer privoščimo to povišanje, a žal nam je, da gré iz domovine, kjer je povsem na svojem mestu.

Gospod Miroslav Premrou je vstopil kot koncipijent pri c. kr. notarju g. Josipu Kavčiču v Gorici. Gospod notar je dobil spretno mlado moč, da bo mogel toliko hitreje ustrezati željam slovenskega občinstva. Veseli nas, da se je oglašil Slovenec za notarijat, kajti slovenski notarji imajo v deželi najlepšo prihodnost.

Božičnice v otroških vrtilih družbe sv. Cirila in Metoda bodo v naslednjem redu: pri mostu v Pevni v soboto ob 2. pop., v Podgori pa v nedeljo ob 3. pop.

Gospe odbornice ženske podružnice so se velike potrudile, da bodo mogle obdariti vse potrebne otroke.

Laška nastrpnost. — V nedeljo je neka nemška operetna družba predstavljala opereto „Die lachenden Erben“. Neki igralec je pri neki priliki nadaljeval šteti po slovensko: šest — sedem — osem. „Corriere“ se je hitro oglašil proti takemu žaljenju italijanske Gorice. Torej nemški se sme tudi predstavljati v goriškem gledišču, dasi vsa goriška dežela ne šteje 4000 Nemcem, a slovenska besedica se tam ne sme čuti! Taka je nestropanost goriških lahonov, katere redite — vi, dragi čitatelji!

Drobne novice. — Na Grintovcu pri Soči je plaz snega vzel očeta 5 otrok I. K.; zmel ga je takó, da je le levica ostala cela. — V Kalu pri Bolcu dobé samostojno šolo. — V Orehovljah dozidajo spomladni zvonik ter popravijo cerkev sv. Avguština. — Davico imajo po nekod na Krasu. — Hripa se je oglasila tudi letos. Pozor! — V Budanjah pri Vipavi se je zadušil neki norec z dvema žlicama tobaka, kateri je požrl. — V Volčjem gradu pri Komnu si je odrezal neki deček s slamoreznicco srednji prst na levi roki. — Župnija Dornberg je razpisana do 20. januarja. — V Komnu prične v nedeljo sv. misijon in bo trajal 10 dni. V Kanalu začne po novem letu poslovanje novo sadjarsko in vinarsko društvo. Več pozneje kedaj o njem.

Solkanska čuvaja oproščena. Znano je našim čitateljem, da sta bila solkanska poljska čuvaja obsojena pri okrožnem sodišču goriškem zaradi hudodelstva krivega pričanja. Prinesli smo celo obravnavo. Kot podlaga obsodbi je služil zapisnik, kateri je spisal slovensčine nezmožni sodni pristav g. Musina, v katerem je pa bilo nekaj drugače zapisano nego sta govorila poljska čuvaja (kakor namreč ona trdita). Obsojena sta bila na več tednov trde ječe. Zagovornik dr. Stanič je napravil pritožbo ničnosti na Dunaj; vsled tega se je vršila obravnavo v petek in — oba sta bila oproščena.

Irredenta ni nič zadovoljna s to veljavno razsodbo vis. kasacijskega sodišča, kajti moléč

kakor grob o nji. Hoteli so imeti žrtve znane „napada“ (o katerem pa nihče nič ne vé!), a izpodletelo jim je! Še je včasih pravice na svetu!

S Trnovega pri Gorici: „V nedeljo dne 16. t. m. po sv. maši blagoslovilo se je novo šolsko poslopje. Slovesnosti udeležilo se je starešinstvo, vsi udje kr. šolsk. sveta ter vsi duhovnjani, ki so bili pri sv. maši. Potem so bili otroci obdarovani s kruhom, sadjem in dobili so vsak par kancev vina, kar jim je preskrbelo županstvo, a od g. vikarija dobili so vsak po eno podobico v spomin“.

„Dobro mišljen nasvêt.“ — „Triester Zeitung“ od torika je iznenadila primorske Slovence s člankom, ki je bil brez dvoma navdihjen z merodajnega mesta. Ako ima članek resno podlago, ako imajo navdihovalci zaresno voljo, potem se bo dalo govoriti, — a jasno in brez ovinkov.

Članek se nanaša na sedanje narodnostne odnose med Slovani in Italijani na Primorskem in uvideva, da po tej poti ni mogoče dalje; zlasti obsoja izbruhe dveh laških poslancev iz Istre proti Slovanom (glej o tem na drugem mestu) in naposled pozivlja primorske Slovence, naj natančno označimo svoj program, o katerem bi se dalo govoriti. Ali kot predpogoj naglašá članek popolno soglasje med Slovenci in Hrvati.

Članek se obrača do vseh primorskih Slovanov. Zató bi se morali najpoprej — ako se sploh hočemo odzvati s kakim programom! — dogovoriti narodni voditelji iz vseh treh primorskih pokrajin in ne posamično, da drug ne bo vedel za drugega. V tem slučaju smo goriški Slovenci v najugodnejšem položaju, ker imamo v deželi veliko večino in imamo v rokah tudi toliko moč, da morajo merodajni krogi najbolj z nami računati. — Toliko za enkrat na znanje „Triesterici“ in drugim Slovanom v sosednjih primorskih deželah.

Kar se tiče programa v obče, smo goriški Slovenci na čistem: to so za zdaj resolucije zaupnih mož v Ljubljani. Merodajni krogi naj si jih dobro prečitajo, ako imajo sploh kaj resne volje s svojim „dobrohotnim nasvetom“. Goriški Slovenci smo pripravljeni za popolno spravo na podlagi resolucij, ki so utemeljene od prve do zadnje pike na božjih, naravnih in tudi ustavnih zakonih. Mi nočemo nič tega, kar je tuje, zahtevamo pa za se popolno enakopravnost. — Toliko v naglici za danes. Ako bo kaj resnega na tem „nasvetu“, bomo že še govorili potem, ko se dogovoré o njem naši veljavni možjé narodnega vodstva.

Lov na slovenske otroke se nadaljuje. Mestni stražniki se ne nehajo kolovatiti po hišah in pregovarjati starišev, da bi poslali otroke — zdaj v sredi šolskega leta! — v laške šole. Proti slovenskemu pouku navajajo take razloge, kateri bi speljali na led le kakega furlanskega buteljna; zató pa ne žanjejo zaželjenih uspehov, kajti naše ljudstvo se res lepó zaveda svoje narodnosti. Izvedeli smo tudi več slučajev, ko so bili ti ljudjé prav radikalno postavljeni na ulico; nekatere matere so jih oštele takó zgovorno, da niso vedeli, kje in kakó bi najhitreje prišli na cesto. — Takó je prav, vrli stariši! Pokazite vrata takim drzovitežem, ki se upajo nadlegovati Vas s takimi nečednimi prigovarjanji!

Ali neki ljudjé so začeli rabiti dvoje vrste orožje pri takemu ostudnem lovu na slovenske otročiče. Stariše mamijo z darovi in celó z denarjem; nekemu otroku so poslali par čevljev na dom in potem vabili ga v laško šolo. Ali stariši se odločno branijo takemu usiljevanju darov in judeževih grošev, za katere ne marajo prodajati irredenti svoje krvi. Tudi v tem pogledu smo dobili od raznih strani poročila, ki morajo veseliti vsakega Slovenca. Stariši, zapodite sleparje, ki Vam ponujajo ostudne judeževe groše,

pa takó, da se ne bodo upali nikdar več pokukati skozi vaše duri.

Ali zagrizenost lahonska je šla še dalje! Na stariše, ki so v neki službi, upli-vajo na vso silo, da morajo poslati svoje otroke v laško šolo, sicer da jih odslovijo iz službe. O takih nesramnostih in peklenkih drzovitostih lahonov, ki se redé s slovenskimi žulji, do danes nismo dobili povsem gotovih dokazov. Ako se nam to posreči, objavimo jih slovenskemu občinstvu, katero že danes pozivljamo prav odločno, naj **potem nikoli več ne prestopi praga istih lahonov**, naj ne kupi več od njih niti za novčič blaga. Mi bomo pazili na to. Ako kdo ne bo slušal glas poštene slovenske duše, glas narodne vesti in da bo še dalje podpiral take zaklete sovrahe našega naroda, onda naj pričakuje, da prijavimo njegovo ime slovenskemu občinstvu, da ono pa njemu pokaže hrbet, ker ni vreden nikake podpore, niti spoštovanja svojih sosedov. Ako nam srditi lahoni, zagrizeni irredentovci in le po našem trudu in znoju z bogateli židje napovedujejo take vrste boj, onda izbojujmo ga! Ne bojimo se ljudij, ki imajo potrebo nas, nikakor pa mi njih!

S trnovske planote. (Novi sport: „snežke“) — Znano je nekaterim cenjenim čitateljem, koliko trpljenja in muk prestanejo prebivalci po gorah v zimskem času. Vzlic hudemu mrazu, debelemu snegu in večkrat silnemu viharju mora gorjân vendarle iz tople sobice v ledeni zrak, da pripravi drva za peč, da donese živini vode i. t. d. Posebno pa občuti te zračne prikazni gozdar v trnovskem gozdu. Vsak čas in v vsakem vremenu moramo mi gozdarji v naše malo kraljestvo, da je branimo raznih kvarljivcev in škodljivcev, bodi že, da spadajo ti k razni ugrabljivi zverjadi ali pa dvonogim potomcem Adamovim. Najhujše prizadene v zimskem času debel, mehak sneg. Hoja v takem snegu je povsem nemogoča, ako si človek ne naveže na nogi tako imenovane „krmplje“. — To so leseni obroči prepleteni navskriž z vrvice. S to pripravo se malo bolje hodi v mehkem snegu, ker se ne vdira zeló globoko. A vendar ima tudi ta priprava svojo slabo stran. Ko je namreč sneg malo bolj vjužen, prijemlje se krmpljev in človeka tako utruji, da ne more naprej. Konečno se je prišlo tudi temu v okom. Učeni in v vsaki stroki iznajdeni gospod gozd. oskrbnik na Dolu, spomni se slavnega „Nansena“, ki je prepotoval Grenlandijo na tako imenovanih „čevljih za sneg“ — („snežke“) — nemško „Schneeschuhe“; Škandinavec imenuje to pripravo: „Ski“. Da pomore sam sebi in gozdarjem, naroči imenovani gospod za poskus ene snežke. Ta jako priprosta priprava so lesene tanke dilce v širokosti 7-8 cm in dolgosti do 3 m in debelosti 1-3 cm; spredaj so nekoliko navzgor ukrivljene, kakor sani; blizo sredine je z jermenji pritrjena noga.

Mož ne vzdiguje noge, temveč drsa naprej, kakor po ledu. Za lepšo in gotovejo vožnjo rabi se še dolga palica za porivanje naprej in balansiranje. S to nenavadno pripravo se drči, kakor blisk po mehkem snegu, ker se nič ne vdira. Gotovo je, da ima ta novost jako lepo prihodnost, sosebno za alpinske kraje. Da je to resnica, sliši se, da na Koroškem letos kar teknujejo v naročanju „snežke“. Malokateri sport se človeku tako hitro prikupi, kakor snežke. Letos smo v trnovski planoti že skoro vsi gozdarji oboroženi s snežkami — in gotovo je, da tudi drugod ne izostanejo, ko uvidijo dobroto te za nas imenitne priprave. Posebno bi bilo svetovati Tolmincem to koristno pripravo.

Ravno, ko pišem te vrstice, drči mi nasproti tovariš Filip na snežkah — in da si je Filip hrust, da malo takih, ziblje se lahko na mehkem snegu, kakor labud na vodi.

Devetstodevetindevetdeset „čotastih“ polžev! — ti gozdarji bodo pa kmalu po „luftu“ letali, — dejala je stara Urša. —

Tone Smuknaprej.

S Tolminskega. — Pred nedavnim časom smo na tem mestu opozorili čislana županstva, naj navržejo davek tudi na žganje, da se pomnožijo nekoliko občinski dohodki in ob enem doseže kolikor toliko omejitev zganjpitja. Saj imamo pred očmi žive izglede, kako pogubna je ta nesrečna brluzga in kako vidno hira človeški rod vsled uživanja upijanljivih pijač. Na vseh concih javnega življenja poudarja se narodnost, ljubezen, požrtvovalnost do svojega naroda. Prav! Tu se ponuja narodnjakom prav lepa prilika, pokazati pravo in živo narodnost. Naj torej velecenjeni rodoljubi in narodnjaki uplivajo na županstva, da to storijo čim preje. Tudi katoličani imajo sveto dolžnost, lotiti se te zadeve ter pritiskati na občinske zastopnike, da obč. davek naložijo zganjarijam. Ali niso prav zganjarije največje zavornice cerkvi in šoli? Žal, da prav malo se o tem govori in piše, dasi je ta točka skoraj glavna socijalnega uprašanja na Tolminskem. Kaj nam pomaga sanjariti o višjih političnih točkah, ko imamo pred svojim pragom tako važne zadeve, ki kličejo po nujni rešitvi. Na Tolminskem je narodno uprašanje tako rekoč rešeno, ker c. kr. oblastnije občujejo in uradujejo skoraj izključljivo v slovenskem jeziku. Tolikanj bolj pa trkajo druga uprašanja na duri rodoljubov in narodnjakov na Tolminskem. Vseh uprašanj najvažniše pa je: zganjpitje in iz tega izvirajoča zapravljaljivost. Mogoče, da se bode komu zdelo, da pretiramo. Nikakor ne. Razglas od dež. odbora v zadnji številki „Soča“ jasno in neoporečno spričuje, da smo v tem oziru zelo na slabem. Dež. odbor upa, da v prihodnjem letu se steče v deželno blagajnico 4500 gld. samo kot dohodki od žganja v Tolminskem okraju, torej izmed vseh sodnijskih okrajev največ upa dobiti od našega. Komur številke ne odprejo oči, temu ni pomaganja.

Prilčno hočemo tudi objaviti imena onih županstev, ki so navrgla davek na žganje.

Iz Kobariškega kota: — V nedeljo 16. t. m. po noči okolo enajste ure prideta dva neznana potepuha po poti od Podbele sem in se ustavita pri mali, s slamo kriti strehi hišice udove K. S. Eden potepuhov potegne žveplenko in zažge streho; na to se oba naglo odtegneta po poti proti Sedlu. K veliki sreči ste to zapazile dve hčeri sosednje hiše: prihiteli ste in gorečo streho neustrahšeno in previdno pogasile. Tako ste rešile udovo in nje otroke, pa tudi celo vas grozne nesreče. Bog jima plačaj!

Dobre pol ure potem (ravno toliko se rabi iz Borjane do Holmca) je začel goreti pri cesti ležeči hlev druge udove v Holmca. Tudi ta stavba je bila krita s slamo. Bivši župan Špehonja je videl iz svoje hiše: kako je pristopila temna postava k tej strehi in prižigala. Menil je, da pozen človek prižiga smodko. Pa kmalu se je posvetilo po celi strehi. Vrli mož je hitro ljudi vzbudil in priklical, prihiteli so tudi dobri sosedje Sedlani s svojo brizgalnico. Združenemu naporu gasilcev se je posrečilo, obvarovati tikajoče se sosedne hiše. Hleva pa ni bilo mogoče več rešiti. Ostalo je golo okajeno zidovje. Velika sreča je bila zopet v tej nesreči, da tega večera ni bilo niti sapice ne, ko drugače po teh naših krajih le prerado gospodini mrzla, silna sapa.

Čuvaje javnega reda in varnosti prosimo podvojene čujčenosti. Tu smo na meji. Še večji izvržek človeštva se neopažen lahko priklati sem z Laškega in se ravno tako lahko neopažen in nezasačen povrne, izvršivši peklenški svoj namen.

Občinske predstojnike pa prosimo, da uvedejo po vaseh nočne čuvaje in si prav kmalu povsod omislijo prepotrebni brizgalnic. Ljudje sami pa čujte moj opomin: ostanite še dalje zavarovani!

Usmiljeni Bog varuj nas na priprošnju

sv. Florijana zverskih požigalcev ter časnega in večnega ognja!

V Ponikvah na Krasu, 16. dec. (Sami smo krivi!). Pod tem naslovom sem čital že veliko člankov, ki so govorili čisto in golo resnico. Da je temu še dandanes takó, naj omenim sledeči slučaj:

Pred nekaterimi dnevi sem opazil na občinski deski v Avberju prilepljen razglas v laškem jeziku in ta razglas je poslalo — c. kr. namestništvo v Trstu. To je pač velika uganka, čemu pošiljajo nam laške dopise, ko pri nas razun župnika ni nikogar, ki bi umel laški jezik. Ali namestništvo zató pošilja razglase na deželo, da jih nihče ne razume? Kakó more potem zahtevati, da se bomo ravnali po njih? — Naši župani bi morali vračati take dopise! Posnemali naj bi laške župane v Istri, ki so se s skrajno odločnostjo uprli celó zaradi pravične naredbe ministrove.

Dné 10. t. m. sem šel v Sežano k davkariji naznanit, da bom kahal žganje; ali za svoje plačilo sem dobil pobotnico na nemškolaški tiskovini. Zahteval sem slovensko pobotnico in dovoljenje, a gospodje so mi odgovorili, da bi mi radi postregli, a da nimajo slovenskih tiskovin. — To je zopet nov dokaz k temu, kar je pisala „Soča“, da finančna oblast v deželi se prav čisto in golo nič ne zmeni za slovensko prebivalstvo. Torej tudi mi Kraševci moramo si ubijati glave z nemškimi in laškimi spisi! Kaka pravica pa vlada v Avstriji? Ali živimo na Turškem? Ne verujem, da Turki takó prezirajo druge narodnosti v cesarstvu!

Vem za slučaj, ko bi bil imel neki Kraševci kmalu veliko sitnost zaradi tega, ker ni razumel nemško-laškega dovoljenja za kuhanje žganja. V davkariji je naznanil ure, kedaj bo kahal, a uradnik se je pomotil in je zapisal druge ure, a Kraševci je žgal po svoje. Prišla je financa in mu zapečatila kotel. Velika sreča je bila zanj, da se je reč mogla pojasniti in dokazati.

Takó se godi nam Slovencem na Goriskem! Celó c. kr. oblastnije pospešujejo laščino po slovenskih tleh. Znano pa je, da slovenski renegati so najhujši irredentovci! Ali je tako postopanje državi v korist?

Iz Pulja. — Minulo je že nekaj mesecev, g. urednik, kar ni več opaziti v „Primorčevih“ predalih nikakega sledu iz peresa „puščavnika“ — Podbrdskega. Nekaterniki — in teh je veliko broj — celó ugibljejo, da omenjenega puščavnika „krije že zemlje črna odeja“, kar pa ni res, kajti naš puščavnik še vedno „travo tlači“ in sicer ob obalah adrijskega morja in ne pod „sivim“ Čavnom.

Danes, g. urednik, mi je poročati (in tem potom najljudneje prosim, naj se ne vrže ta bore dopisič v uredniški „koš“) o tukajšnji lahonski surovosti ali „omiki“, kakor kedo hoče. — Vest, da se odstrané slovenski napisi v Piranu in Tržiču, je razveselila in oživila od nog do glave tudi tukajšnja lahonsko gospódo, kolikor toliko tudi prosto, „polente“ lačno ljudstvo italijansko. Kake ideje goji tukajšnji „izrael“ do Slovanstva, se ume že iz tega, da je tukajšnja mestna druhal pretekli teden nekemu tukajšnjemu narodnemu trgovcu, Hrvatcu, pobila okna ter vrgla in razbila desko s hrvatskim napisom raz vrat, dasi kupujejo pri njem le njegovi romšljeniki. To vam je res lahonska „omika“ !!

Kakó smo v tem oziru mi Slovenci „pohlevne ovčice“, kaže se že v tem, ako se nastani kateri Italijan v sredini naše „metropole“ — v „beli“ Ljubljani, ne bo čul niti jedne besede proti njegovi narodnosti iz slovenskih ust.

Drugi trn — četudi ne akacijev ali robidov, — ki bóde močno v oči tukajšnjemu izraelu, je ta, da se slovensčina pri tukajšnjem c. kr. peš-polku, št. 97. popolnoma dostojno spoštuje. Da se pri imenovanem peš-polku

naša narodnost takó dostojno spoštuje, gre vsa hvala nekojim častnikom in podčastnikom. Mej poslednjimi si je največ zaslug stekel c. kr. narednik Sivec, koji je pri svoji stotnji pravi oče Slovincem — vojakom, kateri zató veliko zadovoljneje prenašajo svojo vojaško službo.

Da bi se iztrebili iz Istre Slovani — kar imajo laški rogovileži noč in dan v mislih — se gotovo še ni rodil takó genijalen mehanik, ki bi k temu početju izumel priméren stroj, — in pa: ne obupajte istrski Slovani! „Svaka sila do vremena“!

Podbrdski

S Kanalskega: „V nedeljo zvečer bil je 22-letni mladenič Janez Konjedec iz Gor. vasi, priden in pameten rokodelec, vesel v svoji družini, kesneje še v družbi s tovariši, a po noči zadela ga je kap. Pač resnična je žalostna prislovica: „Danes rudeč, jutri smrdeč“. — Blaž Namar, 58 l. star, mlinar v Gor. vasi, šel je v torek popoldne pogledat v mlin. Ker se mu ni zdelo vse v redu, hotel je na kolesu nekaj popraviti; toda nakrat zadene mu suknja ob kolo, in ni je bilo zanj več rešilve. Kolo ga je začelo vrteti okoli, da je bil siromak ves pomaščen, tako, da je s svojim truplom kolo vstavil. Ostalim domačim v hiši se je čudno zdelo, da mlin stoji; gredó pogledat in najdejo ubogega nesrečnega očeta nezavestnega in grozno razmesarjenega ovitega okoli mlinškega kolesa. Včeraj prišel je le toliko k zavesti; da so ga mogli prevideti s sveto popotnico za umirajoče; kmalu potem je umrl“.

Ostala Slovenija.

Ne sutor ultra crepidem! Po naše: „Le čevlje sodi naj kopitar!“ Ta izrek velja tržaškemu mestnemu svétu, ki se drzno utika v cerkvene reči, ki so mu toliko mari, kolikor nam italijanske finance. Kakor smo že poročali, priredil je mestni svét tržaški ogorčeno „denuncijo“ o „protinarnem postopanju“ tržaškega vladike, katero je hotel odposlati sv. Očetu. O tem so razpravljali, kakor znano, tudi v poslednji seji mestnega svéta. No c. kr. namestništvo pa je uložilo modri svoj „veto“ proti odposiljati te „spomenice“, t. j., razveljavilo je oni sklep mestnega svéta. „Piccolo“ se jezi, zakaj niso že davno poslali te „spomenice“, ampak čakali, da jej je namestništvo zavilo vrat. Prav jim bodi! Kaj ima mestni svét opraviti s cerkvijo?

Concertisti d'importazione. — Tako nazivlje židovski „Piccolo“ glasbene umetnike, ki so — slovanskega rodu. Minoli petek nastopila je v Trstu pri nekem koncertu tudi gospa Podgornik-Tolomej, katera je brez dvoma v Trstu najizborniša pianistinja. Ker pa „Piccolova“ vest — kakor navadno — noče priznati resnice, napisal je mesto laskave ocene vest „concerti d'importazione“, v katero izliva ves smrad svoje židovske duše. Iz vsake njegove besedice videti je onemoglo njegovo sovraštvo proti vsemu, kar je slovansko, in le radi tega, ker je slovansko. In to priznava tudi očito! Celó tako nesramen je, da izjavlja, da je umetnost sicer mejnarodna, toda „bratski“ bi se vezal le z Nemci, ker je njih glasbena umetnost vredna občudovanja, in pa ker Nemci niso nevarni italijanski narodnosti v Trstu! To pa je že taka podlost in nizkost značaja — da ne rečemo neumnost, — kakoršne je najti le pri židu po kroju „Piccola“. — Kaj so pa potem laški muzikanti in gladišni „bajazzi“, ki prihajajo semkaj z onkraj luže? To so sévé „artisti divini“ ali pa vsaj „professori“ (recte: professionisti), če le znajo količkaj brenkati, ali pa dreti se po sekiricah. Sicer nam je pa jako malo do „appoggio della stampa italiana“, slovanski umetniki so za-

dovoljni, da jih poznajo Slovani, in oni, ki umé pravo umetnost. Za „Piccolove“ žide pa je umetnost previsoka, da bi jo mogli razumeti in da bi jo moglo doseči njih blato.

Volitve v Pazinu. — Kakor smo poročali v zadnji številki „Soče“, pričele so v Pazinu občinske volitve, katere so se do sedaj vršile za narodno stranko z jako povoljnim uspehom. Nasprotniki italianissimi napenjajo vse strune, vse moči, zastavljajo vs. sile, da bi prevarili hrvatske volilce. V jedni davčni občini n. pr. širili so vest, da poroča občina ali župan, da ljudem ni treba zapuščati opravkov in hoditi na volišče, „ker pojde vse gladko“; drugod so trosili lažljivo vest o povišanju davka, o davku na žene, otroke, kokoši (!) itd., katere bo ljudstvo moralo plačevati, ako dobi Pazin zopet hrvatsko upravo. V Pičanščini ponujali so siromasnému kmetu dva gld. (!) za glas, toda opekli so se; drugod zvali so ljudstvo na pijačo, ali vse zastonj. Ker so Lahji v Pazinu konečno sprevideli, da jim zavedni narod ne sede več na limanice, zatekli so so reveži k najpodlejšemu sredstvu, — k denuncijanstvu, ter kličejo cerkvene oblasti in vlado na pomoč proti „agitacijam“ volilne komisije.

Odposlali so brzojavke katol. nunciju na Dunaj, g. ces. kr. namestniku v Trstu in ministru notranjih poslov na Dunaj, v katerih pravijo, da skoro vsi duhovniki pazinske občine škandolozno (!) agitujejo (brzojavka navaja imena duhovnikov in kraje, kjer službujejo), da je župnik J. v N. in kapelan I. v J. v cerkvi proglasil, da je ukazal sv. Oče, da morajo glasovati vsi za Hrvate; dalje, da volilna komisija počenja nasilstva, sleparstva vsake vrste, in druge take podle in umazane laži. Značilna za vrednost teh brzojavk je vsakako vest, da se nikdo ni drznil s svojim imenom prevzeti odgovornosti za vsebino teh brzojavk. A ukljub vsem napetim močem mrtvaškega boja zmagala je sijajno v III. razredu naša stranka z 831 glasovi proti 359. Nasprotniki so sila poparjeni. — Ali dobili so še veliko preveč glasov, kajti pravih Lahov v tej občini ni niti desetina! In ti ljudje hočejo še nadalje ukazovati v občini!

Tudi v drugem razredu so zmagali Hrvatje po dvodnevni hudi borbi. Ali zmagali so nepričakovano sijajno, kajti dobili so 388 glasov, dočim so jih dobili Lahji le 60. — Slava zavednim volilcem hrvaškim! Slava neprestrašenim voditeljem! Živela slovanska Istra!

Slovenske starinske najdbe iz 6. in 7. stoletja so izkopal v beljaški okolici. Torej je Vodnik resnično pel: „Od nekdanj prebiva tu moj rod!“

Na Koroškem so pri občinski volitvi v Kotmarivasi zmagali Slovenci. — V treh krajih na Koroškem že imajo električno razsvetljavo.

Raznoterosti.

Čuden bolnik je sedaj v bolnici v Koločvaru, namreč rumunski kmet, katerega so morali odpustiti od vojakov, ker neprestano raste in so mu vse obleke postale premajhne. Bolnik čuti velike bolečine v glavi, roke in noge so mu nenavadno velike postale. Zdravniki si ne morejo raztolmačiti te čudne prikazni. Ni npanja, da bi siromak ostal živ.

Veliko carinsko poneverjenje so zasledili v Petrogradu. Zaprtih je kakih 35 uradnikov, ki so utihotapljali velike množine svilnega blaga kot volneno blago. Država je po takem nepoštenem ravnanju oškodovana

za poldrugi milijon rubljev. Do sedaj je bilo že zaslišanih 130 prič. Obravnava se prične v kratkem.

Gluhonem vsled električnega toka. V Belemgradu se je neki Lazar Damjanović, trgovec, dotaknil na tleh ležeče žice električne razsvetljave. Učinek električnega toka je bil tako silen, da je Damjanović oglušel in onemel. Nesrečnež toži sedaj dotično družbo za odškodnino in zahteva 50.000 frankov za bolečine, dosmrtno rento 6 frankov na dan in 500 frankov za zdravilne troške.

Tatvine na italijanskih železnicah. V Vidmu je izginil iz Pontebe došli vrednostni zavoj, v katerem je bilo 3000 gld. Sumleti na železniškega uradnika Confalonierija, ki je že v zaporu.

Drobiž po 20 novč. in po 4 novč. pride, kakor se je že večkrat naznanilo, z novim letom iz prometa in nikdo ni več dolžan vsprejemati takega denarja. Pri c. kr. blagajnicah in uradih pa se bo te vrste drobiž vsprejemal še celo leto pri plačilih ali pa se bo izmenjeval.

Milijonar - samomorilec. — Dne 5. t. m. usmrtil se je v Varšavi poljski grof Bavorski. Pokojni bil je pisatelj; obogatel je poljsko književnost s prevodi raznih slavni pesnikov, tako n. pr. Byronovich, Götthejevih, Schillerjevih, i. dr. Samomorilec pustil je 10 milijonov v znanstvene in literarne svrhe. Usmrtil se je baje radi bolezni na živcih, ki ga je mučila že več let.

Čudna rabsodba. — Sodišče v Brnu rešilo je te dni obsodbe nekega kmeta, ki je bil zatožen žaljenja časti, ker je bil rekel nekemu trgovcu z živino „goljuf, slepar, kanalja“. Sodišče utemeljilo je svojo rabsodbo s trditvijo, da so omenjeni izrazi v navadi na sejnih z živino!

Trideset let. — V sodnem posloju v Bresciji so te dni našli neko pozabljeno blagajnico, ki je že trideset let stala tam, ne da bi kdo vedel, kaj je v njej in kaj je s to omaro. Sedaj so se našli ključji, in ko so jo odprli, so dobili 13000 lir v njej, kateri denar je bil uložen l. 1865. Sedaj iščejo lastnika teh novcev.

Razbojnik v samostanu. — Našemljeni roparji so udrli po noči v samostan Karmelitank v Vilnordu v Belgiji, pobili dve nuni in začeli pleniti po samostanu. Ostale nune so začele klicati na pomoč in so res privabile orožnike, ki so bili slučajno blizu. Roparje, kateri so bili štirje znani lopovi, so orožniki odvedli v zapor.

Silen vihar v Jaffi. — Primorsko mesto v sveti deželi Jaffa je te dni silno trpelo po več dni trajajočem viharji in dežji. Dvanajst hiš se je že zrušilo, nad 50 pa je jako poškodovanih, da se vsak hip utegnejo podreti. Več ljudij je našlo smrt v deročih vodah.

Zaprte tovarne. — Vsled predloga, da se bodo obdačile vžigalice so prenehale z delom tri največje tovarne. dve v Turinu in jedna v Empoli. Ostale tovarne se hočejo pridružiti omenjenim trem. Mej delavci je nastala velika razburjenost. V Turinu je prišlo 500 delavcev vsled tega ob zaslužek.

Samomor v sodni dvorani. — V Moskvi se je ustrelil v sodni dvorani mej obravnavo bivši načelnik orožnikov polkovnik Serpin. Obtožen je bil zaradi nenravnosti. Ko so porotniki izrekli, da je kriv in so se sodniki oddaljili, da določijo kazni, je Serpin potegnil revolver in se je ustrelil v desno senco.

Človeško meso kot medvedja krma. — Grozen zločin je baje izvršila neka glumaška družba v Rusiji. Kmetje so privedli

na policijo v Odesi 12-letnega, strašno zamarnjenega dečka, ki je beračil. Deček je povedal, da ga je njegov oče prodal za 10 rubljev glumačem, ki so ga pa ostavili, ker se ni mogel naučiti glumaških iger. Dalje je pravil deček, da glumači v zaboji vozijo skrivaj seboj medveda in da so oropali nekega potnika ter mu vzeli 60 rubljev, potem ga pa ubili in obleko zakopali. S truplom ubitega so krmili medveda. Deček je rekel, da pokaže mesto, kjer je zakopana obleka in je imenoval zločince. Policija preiskuje zdaj to skrivnostno stvar.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. Tiska Goriška Tiskarna A. Gabršček v Gorici.

Andrej Jakil

tovarna kož v Rupi p. Miren in zaloga usnja v Gorici, na Kornu.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

Franc Bensa v ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah zato se sl. občinstvu priporoča za obilen obisk.

Karol Drašček pek Riva Corno št. 4. v Gorici.

Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semeniški ulici št. 2.

Novine Franc,

mizarski mojster, ima svojo delavnico v Ozki ulici (Via Stretta) v Gorici št. 1. Priporoča se slovenskim rojakom.

Franjo Jakil

v Raštelu št. 9 ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebščin za čevljarje. Prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Gene prav zmerne.

Anton Obidič

ševljar v Semeniški ulici št. 4. se priporoča Slovincem v mestu in okolici za blagohotna naročila.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu ima zalogo Dreherjevega piva ter žita, moka, soli in otrobij.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrijanska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na debelo.

Anton Fon

v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Spominjajte se o vsaki priliki šolske dece v „Sloginih“ učnih zavodih

Anton Koren

trgovec v Gosposki ulici, prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Peter Birsa

gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Caraveggia št. 4.) priporoča sl. občinstvu izborna domača vina, vedno dobro sveže pivo, domačo kuhinjo; postrežbo točna.

Ivan Pečenko

veletržec z vinom na debelo v Vrtni ulici št. 8, (poleg ljudskega vrta na desno) prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje itd. Pisanke in risanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar se slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač v Gorici, priporoča svojo veliko zalogo blaga kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače zavratnice, civilne, vojaške in uradniške ovratnike, sablje z vso opravilo zlate in sreberne zvezde skratka: vse, kar je potrebno za gospodo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in po nizki ceni.